פרשת חיי שרה

שיעור לעילוי נשמת אשתי האהובה, מלכה בת פרץ וחוה ז״ל

1) הנה אביך חולה (בראשית מח,א) - תניא, עד יעקב לא הוי חולשא, אתא יעקב ובעי רחמי והוי חולשא, שנאמר: ויאמר ליוסף הנה אביך חולה [ב״מ פ״ז א׳]: **רש״י מסכת בבא מציעא דף פז עמוד א -** בעא רחמי והוה חולשא - **שיחלה אדם לפני מותו ויצוה לביתו**. **רש״י מסכת סנהדרין דף קז עמוד ב -** בעא רחמי דלהוי חולשא - **כדי שיהא פנאי לבניו לבא כל אחד ואחד ממקומו להיות עליו בשעת מיתה**

2) ר׳ יוסף בכור שור בראשית פרשת חיי שרה פרק כג פסוק א
ריב״ש (חי אמצע מאה ה-12, אורליינס שבצרפת, אחד מבעלי התוספות, הושפע מהרשב״ם)
(א) ויהיו חיי שרה. אין דרך לכתוב מיתת הנשים, אפילו צדקניות, אם לא על - ידי מעשה, שהרי לא מצינו רק בשרה ורחל ודבורה מינקת רבקה, ומרים [על] הסתלקות הבאר, שרה: על שהודיענו איך קנה קבורה בדמים יקרים,

3) רש״י בראשית פרק כג
(א) ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים - לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל, לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת מאה כבת עשרים לחטא, מה בת עשרים לא חטאה, שהרי אינה בת עונשין, אף בת מאה בלא חטא, ובת עשרים כבת שבע ליופי: **[חזקוני בראשית פרשת חיי שרה פרק כג פסוק א -** ועוד פרש״י בת עשרים כבת שבע ליופי, פירוש היתה יפה בלא כחל ושרק ופרכוס כשהיתה בת עשרים שבאותו זמן דרך נשים לקשט עצמן כמו שהיתה בת שבע שאין דרך לקשט.

שני חיי שרה - כלן שוין לטובה: **[שכל טוב (בובר) בראשית פרשת חיי שרה פרק כג שני חיי שרה**. שכך היתה חייה, **וכולן עברו בשמחה ובששון.]**

4) בראשית רבה (וילנא) פרשת חיי שרה פרשה נח סימן א
א [כג, א] ויהיו חיי שרה מאה שנה (תהלים לז) יודע ה׳ ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה כשם שהן תמימים כך שנותם תמימים .... ד״א יודע ה׳ ימי תמימים זו שרה שהיתה תמימה במעשיה

5) רש״ר הירש בראשית פרשת חיי שרה פרק כג פסוק א
ידועים דברי חז״ל לפסוק זה, ששנות החיים מתחלקות בו לשלש קבוצות (עי׳ בראשית רבה נח, א). אם נקרא אותו כפשוטו, הרי נאמר ששרה חיה לא מאה - ועשרים - ושבע שנים, אלא מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים. שלשה מספרים אלה מעמידים לפנינו את מהלך התפתחותם של חיי אדם: גיל הילדות, גיל הנעורים המבוגרים וגיל הזיקנה המושלמת. אין ביטוי טוב יותר לחיים שלמים ברוח ובמוסר מאשר שאותו אדם היה זקן בימי זיקנותו, בוגר בימי בגרותו, ילד בימי ילדותו. יתירה מזו: חז״ל מעירים עוד (שם) שאדם, החי חיי אמת, נוטל מכל תקופת גיל של חייו את התכונה המפארת אותה - אל תקופת חייו המאוחרת יותר. מכאן גם הביטוי ״בא בימים״ (להלן כד, א): הוא בא בעיצומם של הימים, הוא אינו נטמע ואינו שוקע בריבוי הימים, אלא עובר דרכם. הוא נוטל את ההישגים הרוחניים והמוסריים של הימים שעברו ומעבירם אל הימים שיבואו, ושום דבר מן הימים, שנעשה ״שלו״ באמת, לא יתן לקחת מידיו.
״שרה לקחה את יופיה של בת השבע לגיל העשרים, ואת נקיותה של בת העשרים מחטא לקחה אתה אלי קבר״ - מה רחוקה השקפה זו של חז״ל מן ההשקפה השכיחה בינינו כיום, ולאו דוקא לאושרנו! הם מבקשים את היופי לא בבת העשרים, כי אם בבת השבע, את הנקיות מחטא לא בבת השבע, כי אם בגיל הנעורים המבוגרים. רגילים אנחנו לדבר דרך שיגרה על ״תמימות של ילד״, אך יהיה זה מעציב אם עלינו לקנא בילד בשל תמימותו. תמימות, נקיות מחטא, מניחות את האפשרות של אשמה; נקיות מחטא פירושה שקדמו לה לבטים עם החושניות והתאוות, והיא התגברה עליהן. אולם רק הבת הבוגרת ונעשית אשה, ורק הבן הבוגר ונעשה גבר - רק הם מסוגלים להגיע אל מדרגת הנקיות מחטא.
כל השנים האלה גם יחד קרויות חיי שרה, היא חיה בכולן, וכל מאה - ועשרים - ושבע שנות חייה היו חיים, חיי חיוניות ושמחה, חיים טובים ובעלי משמעות, ולא היה בהם אף רגע, שמוטב היה לה שלא לחיות אותו. ואף - על - פי - כן - כך סיומו של סיפור זה - לא היו ״חיי שרה״ אלא ״שני חיי שרה״, שנים מתוך חיי שרה, לא היו אלא פרק - זמן, קטע מתוך חייה. שכן אין שיעור החיים נמדד במידת הזמן, הניתנת לנו בעולם הזה: ״צדיקים אפילו במיתתן קרויין חיים״ (עי׳ ברכות יח ע״א), ״ילכו מחיל אל חיל״ (תהלים פד, ח) - לקראת התפתחות הולכת ונמשכת לעדי עד. ואמרו חז״ל בחכמתם: ״יודע ה׳ ימי תמימם״ (תהלים לז, יח) - החיים בתמימות ובשלמות עם ה׳ -, ״כשם שהן

תמימים כך שנותם תמימים״, אין בהן אף רגע, אף יום, שלא נכתב בספר הזכרון אשר לפני ה׳; אין אף יום אחד במאה - עשרים - ושבע שנות חיים כאלה בעולם הזה שאין בו חשיבות; אולם ״ונחלתם לעולם תהיה״: נחלת אמת טמונה ״ביום שכולו ארוך״, שכן נאמר ״שני חיי שרה״ (עי׳ בראשית רבה נח, א).

5) אלשיך על בראשית פרשת חיי שרה פרק כג פסוק א
רבי משה אלשיך (1506-1600, צפת, תלמידו של רב יוסף קארו, רבו של רבי חיים ויטל)
אך הנה ידענו מחכמי האמת כי אברהם ושרה באו לתקן את אשר עותו אדם וחוה. וכן נראה מדברי רבותינו ז״ל באומרם בבראשית רבה (יד ו) למה לא נברא אברהם תחלה מפני שמה שקלקל אדם בא אברהם ותיקן, ואם היה נברא הוא תחלה מי יתקן אחריו, הנה כי לתקן בא אברהם. והוא **כי אדם וחוה הביאו מיתה לעולם, ואברהם ושרה הביאו חיים לעולם.** אלו גרמו קללה, ואלו ונברכו בך וכו׳. אדם סילק שכינה אל הרקיע, ואברהם ושרה הורידוה מרקיע שביעי, כמאמרם ז״ל בבראשית רבה (יט יג). אלו קלקלו הנפש ואלו עשו הנפש שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן. אלו אכלו והאכילו מה שמביא מיתה לעולם, ואלו אכלו והאכילו מה שמביא חיים לעולם, כי על ידי מה שהיה מאכיל וגומל חסד נתקיים העולם כמו שאמרו ז״ל בשמות רבה (עיין שם פרשה ב יג) כי משלשה דברים שהעולם עומד עליהם, בתחלה היה עומד על עמוד אחד הוא גמילות חסדים של אברהם וכו׳. וכן חוה הטיל בה נחש זוהמא (שבת קמו א) ושרה נלקחה שני פעמים ונשמרה לבל יוטל בה זוהמא. ובזה מצאנו ראינו טעם אל הביא הוא יתברך את שרה בנסיון ההוא כי צרה גדולה היתה לה, אך הוא לתקן קלקולי חוה. וגם רבקה הוצרכה לתקן במקומה כי עדיין לא נגמר התיקון, והוא כי כל שלשת האבות יש להם שייכות עם אדם כנודע ליודעים חן. **וגם שלשה דברים שקלקלה חוה שעל כן נצטוו הנשים בנדה וחלה והדלקת הנר נתקן על ידי שרה, שעל כן אמרו ז״ל (בראשית רבה ס טו) שהיתה עיסת שרה מתברכת שהוא בלי ספק על דבר החלה, ונר דלוק מערב שבת לערב שבת על דבר הנר, וענן קשור על פתח האהל על פתחי נדה שהיתה טהורה מהן, ונכנסה במקומה רבקה בברכות אלה כמפורש בענין אומרו ויביאה יצחק האהלה וכו׳:**

רש״י בראשית פרשת חיי שרה פרק כד פסוק סז
(סז) האהלה שרה אמו - ויביאה האהלה ונעשית דוגמת שרה אמו, כלומר והרי היא שרה אמו, שכל זמן ששרה קיימת היה נר דלוק מערב שבת לערב שבת, וברכה מצויה בעיסה, וענן קשור על האהל, ומשמתה פסקו, וכשבאת רבקה חזרו:

twenty years and seven years: the years of Sarah's life.

וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֶׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה׃

here the life of Sarah is presented in three age-groups is well known. Let us take it then, as is clearly presented to us, and thus we are told, not that Sarah lived one hundred and twenty seven years, but a hundred years, twenty years and seven years. These three numbers represent to us the three periods in the development of a human life: the age of childhood, mature youth, completed old age. A spiritually and morally perfected life could not be better expressed than: as an old man, he was old, as a man, a man, as a child, a child. More, our sages remark: one who lives truly takes the crowning speciality of each age into the next period. Hence the expression בא בימים "he comes home with his days", his days are not spent and done with, he takes all the spiritual and moral acquisitions of his past days over with him into the coming days, and does not allow himself to be robbed by his years of anything that had been truly "his". Sarah took the beauty of childhood with her into her womanhood, and the innocence of the twenty-years-old girl with her into the grave. How far and surely not to our advantage, does this point of view of our rabbis, contrast with that of our days! They look for beauty, not in the twenty year old but in the child, and innocence not in the child but in mature adolescence. We are accustomed to speak of "childish innocence". It would be sad if childhood were to be enviable because of its innocence. Innocence assumes the possibility of guilt, to be not guilty implies to have had a struggle against the pull of one's senses and passions and to have conquered, and only the girl matured to womanhood and the boy matured to manhood can crown their head with the wreath of innocence.

All these years are called חיי שרה, she *lived* in all of them, the whole of her hundred and twenty seven years existence was a life, a lively, cheerful, important, good life, no moment of it that she would have had to wish not to have been there, and still, the report concludes, this חיי שרה was only שני חיי שרה, years out of the life of Sarah, only one period, only one part of her life; for life is not measured by the span of time which is given to us to live here, צדיקים במיתתן קרויים חיים the righteous ones live on down here after their death, they go מחיל אל חיל to an ever progressing development. יודע ה' ימי תמימים "God", it says in Ps. XXXVII,18, "knows the days of those that live completely for Him", there is no day, no moment, that is not recorded in God's book, such a hundred and twenty seven years of life down here contains no day that is unimportant, but נחלתם their real heritage, לעולם תהיה, lies in the completely unlimited future; for, as our sages simply remark on this verse, it says: שני חיי שרה (ב"ר) "these are but years of the life of Sarah"

SHOT ON MI 9T
AI TRIPLE CAMERA